הכא נמי. מדלא כתב ואוסיפית לה מאה אמאתים קמאי אלא כתב זמן שני לכל השלם מאות ולא נלשון מוסיף על השטר הראשון ש"מ אחילתיה לשעבודא קמא ואם נאת לגבות שטר השני מגבה מזמן שני אבל גבי תוספת המוסיף בכל כתובות על מנה מאתים כותבין בו ואוסיפית לה על מאי דתקון רבנן הלכך לא אחילתיה לשעבודא קמא וכדקאי קאי: **אמר מר.** אדרב הונא קאי דאמר אם נאת לגבות מאתים כו': **שני שטרות.** של שדה אחת של מכר או מתנה וכתבן ראובן לשמעון אחד בניסן ואחד בסיון: **ביטל שני את הראשון.** ואם כתב לו אחריות וטרפוה ממנו אין גובה אלא מזמן שני וה"נ נימא ראשון בטיל ליה לאחליה לשעבודיה קמא: **דאי מוסיף כה דיקלא.** בשטר באדלא: **לתוספת כתביה.** ולא לגבולי לקמא אלא דאי מזמן שני אתי למגבי ליקני עיקר ותוספת ואי נימא ליה בקמא משום דקדים לא ליקני תוספת: **וה"נ הא אוסיף לה.** דכתב לה שלש מאות: **ליפות כחו כתביה.** ואי נמי לא אוסיף ביה לא ביטל את הראשון אלא דלא ליתו בני מצרא לערעורי עליה דקיימא לן מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא: **דינא דבטל חוב.** דאי אתי ב"ח וטריף ליה מייתי קבל עליו אחריות בשטר השני דנהדר ומיגבי מייתי מעות הכתובים כאן: **מאי טעמא.** ביטל: **אודי ליה.** בעל השטר שהראשון מזויף היה ונתרצה על האחר לגבות מזמן שני: **אורועי סהדי.** המתומים בראשון לרפרם פסולים לרב אחא כשרים: **ולשלומי פירי.** שאכל לוקח בין זמן ראשון לזמן שני לרפרם משלם: **ולעסקא.** לפרוע מס הקרקע למלך מזמן ראשון לזמן שני לרפרם על המוכר לפרוע לרב אחא על הלוקח לפרוע: **מאי הוי עלה דבתובה.** מאימת גביא:

מתני' וזינתה. באירוסין והיא נערה: **הרי זו בחנק.**

ואפי' נתגיירה פחותה מבת ג' שנים דבחזקת בתולה היא דכי כתיבא סקילה בנערה המאורסה בישראל כתיבא דכתיב ד) כי עשתה נבלה בישראל: **אין לה לא פתח בית אביה.** ת"ל להוציאה אל פתח בית אביה: **ולא מאה סלע.** אם נמצא בעל שקרן ועדיו וזוממין דכולה בישראל כתיבא: **הרי זו בסקילה.** בגמרא [ע"ב] יליף לה: **הרי היא לבית ישראל לכל דבריה.** ויש לה פתח בית אב ומאה סלעים: **יש לה אב ואין לה פתח בית אב.** כגון שאין לו בית ובישראלית קמיירי:

גמ'

לאוכוחי ממילתא דר' אלעזר ב"ר שמעון וכגון הא נמי מימרא היא דרב יהודה אמר שמואל ° אמרה משמיה ואינה בריתא וממתניתין דהמגרש את בתו ליכא לאוכוחי דאיכא דאמרי לה ואי"ת ותפשוט מהא דתניא לעיל מודה ר' יהודה במארס את בתו ובגרה ונאנסה שאין נאנסין רשות בה וע"כ בדלא כתב לה מייתי דאי כתב לה הויא שלו הואיל וברשותו נכתבה כדאמר לעיל ואי אירוסה אין לה כתובה פשיטא דאין לו בה כלום ורבה לרשב"ל דלעולם איכא לאוקמה בדכתב לה ומיירי כגון שהוסיף לה בשעת נשואין דסלקא דעתא הואיל ומנה מאתים שלו תוספת נמי שלו קמ"ל): **הגיורת** שנתגיירה בתה עמה. הא דלא נקט הגיורת שנתגיירה סתמא משום דאיירי בפחותה מבת שלש דאין דרכה להתגייר אלא עם אמה ועוד דאין סברא שיטבילוה על דעת ב"ד שאין מטבילין גר קטן על דעת ב"ד אע"כ הוא מובא להתגייר וחזא פחותה מבת ג' אין בה דעת לתבוע להכי נקט שנתגיירה בתה עמה והטבילוה על דעת אמה ועוד משום דבעי למיתני היתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה: **אין לה פתח בית אב כו' הרי זו בסקילה.** תימה דמיקשי מהכא למ"ד בפ' גנמר הדין (סנהדרין דף מה:) נקטעה יד העדים פטור דבעינן קרא דכתיב וי"ל דשאני הכא דגלי קרא ומתה לרבות הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה הרי זו בסקילה. א"ל פתח בית אב. פי' דהא אין לה אב שאין מיוחסת אחר אביה כיון שהוא עובד כוכבים והיא גיורת ולא משום שאין יחוס לעובד כוכבים דודאי אית ליה יחוס דכתיב מרודך בלאדן בן בלאדן; ולא מאה סלע כדמפרש בגמרא למיתה נכתבה ולא לקנס. היתה הול"ב הרי זו כבת ישראל לכל דבריה. פי' נתגיירו שניהם אביה ואמה ונתעברות אמה בעודה יהודית דעכשיו יש לה אב: יש לה אב ואין לה פתח בית אב פי' בישראלית קמיירי ואין בית לאביה.

ר"ל פתח בית אב וא"ל אב. הרי זו בסקילה לא נאמר פתח בית אב אלא למצוה:

הכא נמי בראוסיף לה. פי' שכתב בכתובה שניה יותר מבראשונה אבל אין לפרש שכתב בניתי ואוסיפית כך וכך דא"כ היתה גובה שניהן כדאמרינן לעיל: **משום דינא דבר מצרא.** ומגיע אותו של מכר דאם יראה שניהם אית בה דינא דבר מצרא דאפילו מתנה שכתוב בה אחריות אית בה דינא דבר מצרא ה) ונראה דאם הלוקח עצמו מצרן אלא שייך דינא דבר מצרא דבטל שני את הראשון ויש מפרשים דאלו דוקא נקט משום דינא דבר מצרא דאפילו אלא שייך דינא דבר מצרא אלא בטל שני את הראשון דנפקא מינה לענין דרך דאפי' למ"ד (ב"ב דף סד:) מוכר בעין רעה מוכר נותן בעין יפה נותן: **אימר** אחולי אחליה לשעבודא. תימה מה אחליה לשעבודא שייך גבי מתנה ונראה לר"י כגון שבין זמן הראשון לזמן שני קנה הנותן שדה אבל שדה הניתן והשתא אחליה מקבל מתנה לשעבודא ולא יוכל לטעון דינא דבר מצרא ועוד ° אומר דשב"א דנפקא מינה אם לא אוסיף בין זמן הראשון לזמן שני שיטרפו בעלי חוביו מאותה שדה ו) [אא"כ אם יאכל הנותן פירות בין זמן ראשון לשני]: **איכא** בינייהו אורועי סהדי. תימה גדולה הוא מה שפירש בקונטרס לפסול העדים דאין יכול לפסול העדים בענין זה ונראה לר"י דאם יש לזה מקבל מתנה שום שטר אחר שהעדים אלו חתומים בו מרעין ליה לשטרא הואיל והוא מודה שהן פסולין אי נמי לפסול אתיימתן קאמר דאימר זיופי זייף הואיל והוא מודה שהשטר הזה מזויף: **והלכתא** אחד זה ואחד זה מן הנשואין. תימה לרבינו יצחק דהשתא מסקינן דאחד זה ואחד זה מן הנשואין אע"ג דאוסיף לה ופליגא אדרב נחמן דאמר לעיל אי אוסיף דיקלא לתוספת אבל לא ביטל שני את הראשון וזהו תימה דהלכתא כרב נחמן בדיני ורפרם ורב אחא אפילגו אליבא דייקינן נמי בשילהי הכותב (לקמן דף פט: ופס) כוותיה ואור"י דהכא אע"ג דאוסיף תוספת ביטל (ו) את הראשון וטעמא משום דליכא שטר אחר אבל אם יש לו שטר אחר אע"ג דאוסיף לה ופליגא אדרב נחמן דאמר לעיל אי אוסיף תוספת אבל לא ביטל את הראשון דהשתא אוסיף לה אבל אם יש לו שטר אחר אבל אם יש לו שטר אחר אבל אם יש לו שטר אחר

מנא הני מילי. משום דכתיב בישראל קא בעי: **ואימא** לרבות הורתה ולידתה בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא. תימה דגבי חליצה דדרשינן (יבמות דף קב.) מונקרא שמו בישראל דאין כשר לדין חליצה עד שיהא אביו ואמו מישראל אלמא ממעטי מבישראל אפי׳ הורתו ולידתו בקדושה וכ״ת דהתם משום דהורתו שלא בקדושה לא אצטריך למעוטי דמקרב אחיך ידענן בכל דין דבעינן הורתו ולידתו בקדושה ואייתר גבי דין חליצה בישראל עד שיהא אביו ואמו מישראל אכתי איכא לאקשויי אימא דבישראל אתא למעוטי הורתו שלא בקדושה אפי׳ לחליצת בני גרים דמקרב אחיך לא דרשינן אלא למיפסלה לדין ישראל אבל גר חביבו מני דיין כדדרשינן התם עליך הוא דבעינן מקרב אחיך כו׳ ואור״י כיון דהורתו ולידתו בקדושה ישראל מעליא הוא כדאמרינן הכא אם כן הכי נמי בני גרים כיון שהורתן ולידתן בקדושה הוו ישראל מעלייתא וקרינן בהו עליך והואיל וכן בלא ונקרא שמו בישראל נפקא לן שפסול גר לחליצת בני גרים דבעינן מקרב אחיך עד שתהא אמו מישראל ולהכי אייתר בישראל לאגרוכי אביו מישראל[ה]: **ואימא** לרבות הורתה ולידתה **שלא** בקדושה. תימה אדרבה אית לן לאוקמי קרא בדאמי וי״ל כיון דמרבינן הורתה שלא בקדושה אם כן גבי לן קרא דבישראל לאו דוקא וא״כ ממילא נרבה אפילו לידתה שלא בקדושה: **אם** כן **בישראל מאי אהני ליה.** תימה לרשב״א דאמת אהני ליה שלא יוקה ולא ישלם מאה כסף ואור״י דסברא הוא שיהיה לכל הכתוב בפרשה ועוד אור״י דלענין מלקות ומאה כסף לא אצטריך למעוטי מבישראל דמבתולת ישראל ולא בתולת גרים אם לא אמרת בישראל כה״ג פטור השתא בישראל פטור בגרים מיבעיא[ו] אמר ריש לקיש [ז]המוציא שם רע על הקטנה פטור שנאמר ונתנו לאבי הנערה נערה מלא דבר הכתוב מתקיף לה [ח]רב אחא בר אבא טעמא דכתיב בה הנערה הא לאו הכי הוה אמינא אפילו קטנה [ט]הא כתיב [י]ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה וקטנה לאו בת עונשין היא אלא כאן נערה הא כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע תני שילא שלש מדות בנערה [יא]באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה סוקלין

גמ׳ מנא הני מילי אמר ר״ל דאמר קרא [1]ומתה לרבות הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה אי הכי מילקא נמי נילקי ומאה סלע נמי לשלם אמר קרא ומתה למיתה נתרבתה ולא לקנס ואימא לרבות הורתה ולידתה בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא ואימא לרבות הורתה ולידתה שלא בקדושה א״כ בישראל מאי אהני ליה אמר ר׳ יוסי בר חנינא המוציא שם רע על היתומה פטור שנאמר [2]ונתנו לאבי הנערה פרט לזו שאין לה אב מתיב ר׳ יוסי בר אבין ואיתימא ר׳ יוסי בר זבידא [3]ואם מאן ימאן אביה לרבות יתומה לקנס דברי ר׳ יוסי הגלילי הוא מותיב לה והוא מפרק לה בבא עליה ואח״כ נתיתמה רבא אמר [4]חייב ממאי מדתני אמי בתולת ישראל ולא בתולת גרים אי אמרת בשלמא כי האי גוונא בישראל מיזייב היינו דאיצטריך קרא למעוטי גרים אלא אי אמרת בישראל כה״ג פטור השתא בישראל פטור בגרים מיבעיא [6]אמר ריש לקיש [7]המוציא שם רע על הקטנה פטור שנאמר ונתנו לאבי הנערה נערה מלא דבר הכתוב מתקיף לה [8]רב אחא בר אבא טעמא דכתיב בה הנערה הא לאו הכי הוה אמינא אפילו קטנה [9]הא כתיב [10]ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה וקטנה לאו בת עונשין היא אלא כאן נערה הא כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע תני שילא שלש מדות בנערה [11]באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה

גמ׳ מנא הני מילי. שהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה בסקילה: **ומתה.** וסקלוה כל אנשי עיירה באבנים ומתה קרא יתירא הוא: **בישראל.** כי עשתה נבלה בישראל[ג]: **מאן יימאן.** במפתה הכתוב מדבר דמלי למיכתב ואם ימאן וכתב ואם מאן ימאן דין אביה קיים וממאנת בין שאין אביה קיים והיא ממאנת אלמא אע״ג דכתיב באונס ונתן לאביה הנערה [שם] ואונס ומפתה מהדדי גמירי מיתייב קנס איתומה וכי תימא שאני הכא דרבי רחמנא [אבל לגבי מוציא ש״ר לא אתרבאי] הכא נמי לאו יתומה משמע מריבוי אלא דבין היא ובין אביה יכולין לעכב כדאמרינן בגלו נערות (לעיל דף לט.) ויתומה לא אתרבאי הכא אלא דסבירא ליה לתנא דאביה דקאמר קרא לאו למעוטי יתומה אלא למימרא דקנסה לאביה ולא לעצמה והוא הדין לאביה האמור במוציא שם רע [דברים כב]: **הוא מוסיב כו׳.** הא יתומה דקאמר תנא: **בבא עליה ואח״כ נתיתמה.** ולעולם אבי הנערה למעוטי יתומה בין בקנס בין בהוצאת שם רע: **רבא אמר חייב.** המוציא שם רע על היתומה: **מדתני אמי כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולא בתולת גרים.** והא בתולת גרים יתומה היא דרחמנא אפקיה לזרעיה דמצרי[ד] כשל חמור דכתיב (יחזקאל כג) וזרמת סוסים זרמתם והוא לשון שכבת זרע הזורם כזרם מים ואצטריך קרא למעוטי אי אמרת בשלמא כו׳: **נערה מלא דבר הכתוב.** בכל מקום כתיב נער וכאן כתיב נערה מלא להוציא את הקטנה: **אלא לאן נערה כו׳.** אלא האי דכתיב מלא לא ללמד על עצמו בא ולהוציא את הקטנה דבלאו הך דרשא אמעיטא לה קטנה דכדאמרינן דלאו בת עונשין אלא ללמד בא על כל נערה שבתורה שכתובין חסר לומר שאף הקטנה במשמע והכי

גמרינן מינה קנס כדמשמע בסמוך דקאמר טעמא דכתב רחמנא נערה הא לאו הכי ה״א אפי׳ קטנה והכתיב אם אמת וגו׳ אלמא דילפינן קנס ממיתה אלא ודאי אי לא כתיב בתולת ישראל ה״א דאפילו הורתה ולידתה שלא בקדושה הוה מרבינן מומתה ובישראל אתי שלא בקדושה[ו]: **בתולת ישראל ולא בתולת גרים.** וא״ת אמאי אצטריך אם לא מדמרבינן יתומה ממאן יימאן לא הוה דרשינן דבתולת ישראל ולא בתולת גרים אלא לדרשה אחריתי כיון דמשום בת גרים לא צריך קרא דמונתן לאבי הנערה נפקא ולא היה סברא לומר דדרשינן שפיר בתולת ישראל ולא בתולת גרים: **הא** לאו הכי ה״א אפילו קטנה והכתיב ואם אמת היה. נראה לר״י דלא בעי רב אחא לאילף קנס ממיתה דכל היכא דלא אחייב מיתה לא אחייב קנס ולא בעי למימר נמי הואיל וקרא איירי בגדולה כל דיינן שבפרשה אין נוהגין אלא בגדולה אלא הכי פריך טעמא דכתב רחמנא נערה בה״א הא לאו הכי ה״א אפילו קטנה במשמע והיינו משום דכיון דלא כתיב ה״א ביטול משמעות נערה דמשמע דווקא גדולה והא כתיב אם אמת וגו׳ וקטנה לאו בת עונשין היא ואפ״ה כתב נערה אסר אלמא משום אסרון ה״א אינו מבוטל משמעות נערה דהוי גדולה והשתא לא קשה מידי לרבנן[ח] מנא להו דמחייבי סקילה בבא על הקטנה והא קרא בבת עונשין איירי דהא הכא לא בעי למעוטי קטנה מקנס משום דקרא בבת עונשין איירי אלא כדפרישית ולא תקשי נמי אמאי אצטריך בתולת ישראל דיפוק ליה מבישראל דגבי סקילה דהא לא ילפינן מהדדי: **הא** כל מקום שנאמר נער אפי׳ קטנה במשמע. ור״מ נמי הוה דרשי הכי אי לאו משום דלו תהיה לאשה דדרשי לעיל (דף מ:) במהוה עצמה וא״ת הואיל ומסתבר למדרש דכל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע כרבנן נימא לר״מ דווקא באונס ומפתה דגלי קרא גלי אבל בכל מקום נדרוש דאפילו קטנה במשמע ואור״י דהיינו טעמא דר״מ דאי דווקא לאונס ומפתה אתא קרא דולו תהיה לאשה ליכתוב בהו נערה מלא כמו במוציא שם רע וה״א כאן נערה הא בכל מקום כו׳ ומדכתיב לו תהיה לאשה בא ללמד דבכל מקום שנאמר נער כמו הכא במהוה עצמה מיירי: אמר

עין משפט נר מצוה

כב א מיי׳ פ״ג מהל׳ ערכין הל״ז סמג עשין נה טור אה״ע סי׳ קנז:

כג ב מיי׳ שם הל׳ ב סמג עשין קז קב:

כד ג מיי׳ פ״ג מהל׳ מיסורי ביאה הל״ע:

תוספות רי״ד

מנה״מ. פי׳ דהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה שהיא בסקילה. אר״ל דא״ק ומתה. פי׳ מדיבורי דקרא דסגי לה בהכי וסקלוה כל אנשי עירה באבנים ומתה קרא יתירה הוא למידרש ולרבות זו שהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה: א״ה מילקי נמי לילקי ומאה סלע נמי לישלם. פי׳ כיון דמרבה ליה לסקילה ליתבי ליה למלקות. שאם אינו אמת מלקין אותו כדכתיב ויסרו אותו דהיינו מלקות: א״ק ומתה למיתה נתרבתה ולא לקנס ואימא לרבות הר״ל בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא ואימא לרבות הר״ל שלא בקדושה א״כ בישראל מאי מהני ליה. כלומר מאי ממעט: א״ר יוסי בר׳ חנינא המוציא ש״ר על היתומה פטור שנאמר ונתן לאבי הנערה פרט לזו שא״ל אב. ואי קשיא והאי נשואה היא ויצאת מרשות האב והיכי כתב רחמנא ונתן לאבי הנערה. י״ל לאו דליהוי דידיה אלא שיעשה מהן סגולה לבחר שלא יזנה בהן בעלה: מתיב ריב״א ואם מאן יימאן אביה לרבות יתומה לקנס דברי ר״י בר יהודה. פי׳ מדמצי למיכתב ואם יימאן אביה ורבה עכשיו וכתב ואם מאן יימאן. משמע בין אביה קיים וממאן בין שמת אביה והיא ממאנת שאינה רוצה להנשא לו כסף ישקול והאי דכ׳ ונתן לאבי הנערה לאו דוקא אלמא יש קנס ליתומה וה״ה גבי מוציא שם רע אביה לאו דוקא ואי קשיא והא האי קרא במפתה כתיב והיכי מצינן לרבויי יתומה לקנס. והתנן בפירקין דלעיל יתומה האונס חייב והמפתה פטור. דכיון דא״ל אב וקנסה לעצמה אוחילה אוחלתיה גביה בעלה. י״ל האי דמרבה יתומה לקנס לאו במפתה דודאי אין קנס ליתומה מפותה ולא רבה אלא במקום הראוי להיות דהיינו באנוסה ואע״ג דקרא במפותה כתיב הא גמרי מהדדי אונס ממפתה: הוא מותיב לה והוא מפרק לה. בבא עליה ואח״כ נתיתמה. פי׳ לעולם מוציא שם רע על היתומה פטור והאי דמרבה לה להאי יתומה בין בקנס בין בהוצאת שם רע ממאן יימאן בבא עליה בעוד שאביה קיים וקודם שעמד בדין נתיתמה והואיל והיה לה אב משעת ביאה אינה כשאר יתומות ריש לה קנס והכי נמי מפרשה יתומה דמתני׳ ואפ״ה המפתה פטור כיון דלדידה הוי ולא מכח אב קא ירתא דאילו הוו מכח אב הוו ירתין אחיה ולא היא: ורבא אמר חייב מדתני ר״א בתולות ישראל ולא בתולות גרים פי׳ כגון שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה והא בתולת גרים ביתומה היא. א״א בשלמא בישראל כה״ג מחייב ולאו דוקא אביה היינו דאיצטריך קרא למעוטי גרים. אלא אי אמרת בישראל פטורים גרים מיבעי׳ אלא לאו ש״מ בישראל חייב ואע״פ שבא עליה בעודה יתומה ואביה לאו דוקא כדרבינן ממאן יימאן: והלכתא כרבא ומתני׳ דתנן שהיתומה ר״ל קנס והאונס חייב והמפתה פטור אע״פ שבא עליה בעודה יתומה:

מסורת הש״ס

א) לעיל מ:. ב) [לעיל מ: איתא רב אחא בר אהבה״], ג) [דברים כב], ד) כפ״ל ליתא דמלרי, ה) ולפי׳ ל״ל דרב שמואל בר יהודה דהתם היתה אמו מישראל מדמייתי עלה קרא דבישראל והא לא אצטריך אלא לאמו מישראל. ת״ר], ו) [אבל ק״ק דכי פריך אי הכי אילקא נמי ליתי ומאה כסף לשלם הרי ליה לפנויה מיד דמבתולת ישראל נפקא ליה דהשתא אהא אמיך. ת״ר], ז) [ומיהו לעיל משמע דלא דרש ר״ע הא אורסה לעצמה אלא משום דאסר לא אורסה אמיא לב״ש הא אי לאו הכי הוי דרש לה נמי הא אורסה אין לה. מ״ר], ח) [בסנהדרין סו:].

תורה אור השלם

1. והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערת הרע מקרבך: דברים כב כא
2. ועבשו אתו מאה בסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו: דברים כב יט
3. אם מאן ימאן אביה לתתה לו בסף ישקל כמהר הבתולת: שמות כב טז
4. ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה: דברים כב כ
5. ובמקום אשר ימצא איש את הנערה בשדה צעק הנערה המארסה ואין מושיע לה: דברים כב כז
6. ואם בעיר אשר הנערה שם ולא צעקה: דברים כב כח
7. ולנערה לא תעשה דבר אין לנערה חטא מות כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה: דברים כב כו
8. ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה: דברים כב כ
9. ובמקום אשר ימצא איש את הנערה המארסה ואין מושיע לה: דברים כב כז
10. ולנערה לא תעשה דבר אין לנערה חטא מות כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה: דברים כב כו
11. ואם בעיר אשר הנערה שם ולא צעקה: דברים כב כח

גליון הש״ם

גמ׳ הא בתיב ואם אמת. עי׳ תוס׳ סנהדרין ז ע״ב ד״ה והכיא:

מוסף רש״י

המוציא שם רע על הקטנה. לא מצאתי לנתן בתולים, פטור. דונשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה. אלא כאן נערה. האי דכתיב נערה מלא לאו לגלויי עליה אתא אלא על כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע (לעיל מ:).

סוקלין אותה על פתח בית אביה. דהכי כתיב:ד) והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה והאי נבחו עדים בבית חמיה כתיב דהא במולין שם רע כתיב דמפרש ביה קרא ואקרב אליה:ד) אלמא כשנסת: **ראו גידולים שגידלתם.** כלומר מבית זה יצאת הנבלה שבו זינתה: **באו לה עדים בבית אביה.** קודם שנשאת: **סוקלין אותה על שער העיר.** דכתיב:ד) כי יהיה נערה בתולה מאורסה וגו' והוצאתם את שניהם אל שער העיר ההיא: **דיון בחנק.** כי היכי דאילו זנאי השתא לאו סקילה איכא אלא חנק דכי כתיב סקילה בזינתה נערה כתיב שנאמר:ד) כי יהיה נערה בתולה וגו' השתא נמי בחנק דכיון דאשתני גופא בין חטא להעמדה בדין אשתני קטלא לכדהשתא: **הוליא עליה שם רע.** שכנסה משכבר ולא מצא לה בתולים ובא לב"ד: **הוא אינו לוקה.** אם כיחש: **ואינו נותן מאה סלע.** דכי כתיב:ד) ויסרו אותו מלקות וענשו אותו ממון בנערה כתיב וזה עקימת שפתיו גורמין לו לענש כדמתרץ לקמן ועקימת שפתיו בבוגרת הואי: **היא.** אם אמת היה: **וזוממיה.** עדים שהיו מעידים על זנותה ונמצאו זוממין: **מקדימין לבית הסקילה.** כלומר יסכימו בבקר לשם כי אין להם גם והמלטה מן המיתה הזאת: **היא וזוממיה ס"ד.** אם אמת היה אין שקר: **אלא או היא.** אם אמת: **או זוממיה.** אם שקר: **לבית הסקילה.** אלמא אע"ג דאשתני גופא ואילו זנאי השתא בת חנק היא לא אמרינן דאינה הוא דאילו בגרה נמי [בלא] הוצאת שם רע ואפי' בנערות אשתני דינא הוא דאילו זנאי השתא חנק הוא דאיכא הוא ונכנסה לחופה אע"פ שלא נבעלה כדתניא [לקמן] (דף מח:) נערה ולא בוגרת בתולה ולא בעולה מאורסה ולא נשואה מאי לא נשואה מי ניחא נשואה ממש היינו ולא בעולה אלא לאו נכנסה לחופה ולא נבעלה אלמא אילו זנאי השתא בת חנק היא: **ואילו מוליא שם רע.** עליה השתא וזנאי קודם כניסה לחופה בסקילה אלמא בהוצאת שם רע לא אמרינן דמשום דאשתני דינא אילו זנאי השתא ליתני קטלא הכא ע"י זנות דמעיקרא והילכך כי בגרה נמי וניסת לא אמרינן במוליא שם רע דמשום דאשתני דינא דהשתא אשתני קטלא דמעיקרא: **ודלמא כי חדיה.** כלומר הא ראייה דמייתינן מסתם מוליא ס"ר לכאן לאו ראייה היא לכאן דהתם הוא דאף על גב דאשתני דינא דאילו זנאי השתא לא אשתני קטלא דהא דזנאי מעיקרא משום דלא אשתני גופא הוא וחידוש שחידשה תורה (ג) באשתני דינא חדיא באשתני גופא לא חדיא אבל בגרה אשתני גופא היא ואי בבאו לה עדים בבית אביה אית לך למימר סרחה ולבסוף בגרה בחנק במוליא שם רע נמי משבגרה הוה ליה למיתני חנק: **אלא אמר רב נחמן בר יצחק.** הא דתני שילא תידון בחנק הואיל ואשתני גופא לא אשתני קטלא ותניא אחריתא בסקילה ואע"ג דאשתני גופא לא אשתני קטלא תנאי היא: **אשתני ולא אשתני.** אי אמרינן אשתני קטלא או לא אשתני קטלא תנאי היא: **חטאו עד שלא נאמנו.** נשיא ומשום שאין קרבנם כשל יחיד שהנשיא מביא שעיר ומשום מביא פר: **הרי הן כהדיוטות.** בכשבה ושעירה שאע"פ שנשתנה גופם לא נשתנה קרבנם: **אם נודע להם עד שלא נאמנו.** דהוה ליה ידיעה וחטאה בחד גופא חייבין כהדיוטות: **משנאמנו.** דהוה ליה חטאה בשעת קרבן יחיד וידיעה בשעת קרבן נשיא: **פטורין.** לגמרי. אלמא דמשום דאשתני גופא אשתני קרבן:

אימור

סוקלין אותה על פתח בית אביה כלומר ראו גידולים שגידלתם באו לה עדים בבית אביה שזינתה בבית אביה סוקלין אותה על פתח שער העיר [1]סרחה ולבסוף בגרה תידון בחנק למימרא דכל היכא דאישתני גופא אישתני קטלא ורמינהי [2]נערה המאורסה שזינתה ומשבגרה הוציא עליה שם רע הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע [3]היא וזוממיה מקדימין לבית הסקילה היא וזוממיה ס"ד [4]אלא או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה אמר רבא מוציא שם רע קאמרת [5]שאני מוציא שם רע דחידוש הוא דהא נבנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא וזינתה בחנק ואילו מוציא שם רע בסקילה אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרבא דלמא כי חדית רחמנא היכא דלא אישתני גופא אבל היכא דאישתני גופא לא חדית רחמנא אלא אמר רב נחמן בר יצחק אישתני ולא אישתני תנאי היא דתנן [6]חטאו עד שלא נתמנו ונתמנו הרי הן כהדיוטות רבי שמעון אומר אם נודע להם עד שלא נתמנו חייבים משנתמנו פטורים

אימור

אמר רבא מוציא שם רע קאמרת שאני מוציא שם רע דחידוש הוא. נראה דמתחלה מקשה ממוליא שם רע משום דס"ד דהש"ס דמסברא אמרינן ביה דתידון בסקילה ולא אמרינן הואיל ואישתני גופא אישתני קטלא הילכך מקשה דגבי נערה המאורסה נמי לית לן למימר דאישתני קטלא ומשני רבא שאני מוליא שם רע דחידוש הוא ולא מסברא אמרינן ביה הכי אלא משום דאשכחן אחרינן ביה רחמנא כי אלי גוונא דלא אמרינן הואיל ואישתני דינא אישתני קטלא והא דנקט נכנסה לחופה ולא נבעלה לאו דווקא אלא הכי נמי דהוה מצי למנקט ונבעלה למאן דמוקי מוליא שם רע דווקא בבעל [אלא נקט למאן דמוקי אע"ג דלא בעל] ולפי זה לא גרסינן בעלמא דאי גרסינן נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא בחנק משמע דהכא במוליא שם רע חייב סקילה אפילו זינתה אחר חופה והא ליתא דזינתה אחר חופה אפילו במוליא שם רע בחנק ולפי זה הא דקתני לעיל באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה בסקילה צריך לדחוק לרבא דאיירי במוליא שם רע דאי לא הוליא שם רע הוא לרבא בחנק דכיון דאישתני דינא אישתני קטלא ובדין דהוה ליה לאסוקי לעיל בהיא ברייתא באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה ולא הוליא ש"ר בחנק דהשתא הוה מפליג בדילה ולא ה"ל למנקט בסיפא סרחה ולבסוף בגרה אלא משום דעיקר ברייתא אתא לאשמועינן דיני פתח בית אב וכיון דקאי מציעתא בנערה המאורסה בבאו לה עדים בבית אביה מסיק נמי סרחה ולבסוף בגרה בבית אביה במה שעומד בו השתא [1](והא דקאמר ואילו מוליא ש"ר אע"ג דהכל איירי במוליא ש"ר ה"פ ואילו מוליא ש"ר על האירוסין דאיירי ביה קרא הוי בסקילה אבל ק"ק דתני בשמעתין (לקמן מו.) לא אמר לעדים בואו והעידוני והן מעידין מאליהן היא וזוממיה מקדימין לבית הסקילה אלמא אפי' בלא הוצאת ש"ר לא אמרינן הואיל ואישתני דינא אישתני קטלא ומיהו י"ל דאע"ג דלא אמר לעדים הרי הוליא ש"ר וחדית ביה רחמנא] ורבינו שמואל מפרש שאני מוליא שם רע דחידוש הוא שהרי נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא בלא הוצאת שם רע וזינתה אחר חופה בחנק ואילו מוליא שם רע כי אלי גוונא שזינתה אחר נישואין בסקילה דהכי משתמעי קראי דכתיב ואם אמת היה כו' ולא נמצאו בתולים לנערה וסקילה משמע דבכל ענין שלא נמצאו לה בתולים הויא בסקילה ואפילו זינתה תחתיו ואע"ג דכתיב אל פתח בית אביה ובזינתה תחתיו אין כאן פתח בית אביה היינו משום דלא שייך לומר ראו גידולים שגידלתם והוי כמו יש לה אב ואין לה פתח בית אב או אין לה אב דהויא בסקילה אע"ג דליכא פתח בית אביה והיינו חידוש דבעלמא בלא הוצאת שם רע זינתה אחר חופה בחנק כדדרשינן לקמן מאורסה ולא נשואה שנכנסה לחופה ולא נבעלה ובמוליא ש"ר בסקילה והשתא אתי נמי שפיר הא דלא נקט בברייתא באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית אביה בלא הוצאת שם רע תידון בחנק דהא מודה רבא דלא אמרינן הואיל ואישתני דינא אישתני קטלא אבל קשה לרבינו יצחק לפירוש זה דהא לקמן (דף מח:) דרשינן לזנות בית אביה פרט שמסר האב לשלוחי הבעל וכל שכן היכא שנכנסה לחופה והוה קרא לזנות בית אביה במוליא ש"ר בהדיא כתיב: **דלמא** כי חדית רחמנא היכא דלא אישתני גופא. ואע"ג דלעיל באלו נערות (דף לח: ושם) קרי לבעולה אישתני גופא הכא לא חשיב אישתני גופא אפילו למאן דלא מחייב במוליא שם רע אלא בבעל דהא כבר היתה בעולה מן הנואף ובבעילה דנואף לא חשיב לה שינוי הגוף דלא מיירי הכא בשינוי הגוף אחר העבירה[1]): **תנאי** היא דתניא בו'. וא"ת והא הכא ליכא אלא שינוי דינא והיכי מייתי לאישתני גופא דלעיל ויש לומר דלא מפליג לעיל בין אישתני גופא לאישתני דינא אלא לרבא דאמר מוליא שם רע מידוש הוא הילכך פריך ליה כיון דאמרת דחידוש הוא ואינה סברא אם כן יש לנו להעמיד בפחות שנוכל דהיינו לא אישתני גופא אבל לרב נחמן דאית ליה דמסברא קאמר דלא אישתני קטלא ולא מחידושא לדידיה ליכא לפלוגי בין אישתני דינא לאישתני גופא אי נמי יש לומר דלא מייתי אלא מדרבי שמעון דכיון דסבר הואיל ואישתני דינא אישתני קרבן כל שכן באישתני גופא ואינו מושם אלא להביא תנא דסבר כברייתא דשילא דלא משכשינן לה מקמי אידך ברייתא משום דברייתא דשילא לא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא אבל לאידך ברייתא לא מייתי שום דאיה מדרבנן דרבי שמעון ותדע דהא במסקנא משכשינן להביא דשילא:

אימור

מסורת הש"ס

ד) מנהדרין עח:, ה) [לקמן מו.], ו) הוריות י., ז) [דברים כב], ח) ת"י כ"ו, ט) ת"י כ"ו, י) [וע"ע תוס' יבמות נט. ד"ה והא],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דחידוש הוא וכו' דאישתני גופא אלא זנאי: (ב) ד"ה דהא נכנסה וכו' בחנק כו' כלומר ומדע: (ג) ד"ה ודלמא וכו' שחידשה תורה (כאישתני דינא חדיא) מא"מ וכ"כ ס"א בלא אישתני גופא חדיא:

מוסף רש"י

סרחה. נערה המאורסה כימי נערות, ולבסוף בבגרה. משעמדה בדין, תידון בחנק. כדינא דהשתא (סנהדרין נא:). הרי הן כהדיוטות. דרבנן בתר חטא אזלי (הוריות י.). אם נודע להם עד שלא נתמנו חייבים. דס"ס חטאה ויודעה בעי (שם).

עין משפט נר מצוה

בה א מיי' פ"ג מהל' נערה בתולה הל' ז סמג עשין נה:

בו ב מיי' שם ופ"ג מהל' איסורי ביאה הלכה י סמג שם:

בז ג מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הל' ח:

בח ד מיי' פט"ו מהל' שגגות הל' י: